

Výročná správa Amnesty International: Ľudské práva na Slovensku v roku 2012

Diskriminácia voči Rómom naďalej pretrváva. Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozsudkoch odsúdil praktiky nútenej sterilizácie v troch prípadoch, ktoré sa stali od roku 2000. Nútené vysťahovania Rómov boli zaznamenané po celej krajine.

Súvislosti

V septembri bola zrušená funkcia podpredsedu vlády pre ľudské práva a národnostné menšiny. Zodpovednosťou za ochranu ľudských práv a ochranu proti diskriminácii bolo poverené Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí a Ministerstvo vnútra.

Diskriminácia – Rómovia

Vláda urobila malý pokrok smerom k eliminácii trvalej diskriminácie voči Rómom. Výbor Organizácie spojených národov pre ekonomické, sociálne a kultúrne práva (CESCR) v máji kritizoval nedostatky Slovenska v tejto otázke. Vyčítal diskrimináciu Rómov v oblasti vzdelávania, bývania a prístupu ku zdravotnej starostlivosti.

Práva na vzdelanie

CESCR dospel k záveru, že segregácia rómskych detí v školách naďalej pokračuje.

*Niektoré rómske deti, ktoré boli umiestnené do oddelených rómskych tried na základnej škole v Levoči, boli preradené do zmiešaných tried. Napriek tomu oddelené triedy na škole naďalej existujú. Segregované triedy boli vytvorené v septembri 2011 ako výsledok tlaku na školu zo strany nerómskych rodičov.

*V októbri krajský súd v Prešove v odvolaní rozhodol, že základná škola v Šarišských Michaľanoch umiestnením rómskych detí do oddelených tried porušila antidiskriminačný zákon.

Právo na prístup k bývaniu

Úrady pokračujú v nútenom vysťahovaní obyvateľov rómskych osídlení po celom Slovensku a neumožňujú im prístup k základným službám.

*V máji miestne úrady v meste Vrútky zbúrali niektoré rómske domy postavené na mestskom území bez povolenia. Obyvatelia zostali bez domova. Sociálna služba odobrala niektorým rodičom deti a umiestnila ich do detských domovov.

*22. októbra boli obyvatelia nelegálnej osady blízko Prešova násilne vysťahovaní s cieľom zbúrania ich domovov. Predtým však starosta oznámil vysťahovanie na sociálnej sieti Facebook s odkazom pre vládneho splnomocnenca pre rómske komunity, aby sa postaral o „svoje stádo“.

*Dňa 31. októbra bola v meste Košice zbúraná nelegálna rómska osada so 150 obyvateľmi. Údajne iba štyria ľudia prijali dočasné ubytovanie. Obyvatelia v osade žili 12 rokov. Starosta mesta vyhlásil, že zbúranie sa uskutočnilo z dôvodu „čistenia nelegálneho odpadu“, keďže rómske domy boli postavené z odpadových materiálov.

Nútená sterilizácia rómskych žien

Európsky súd vydal tri rozsudky v prípadoch nútenej sterilizácie rómskych dievčat a žien od roku 2000. Stojí v nich, že sterilizácie bez plného a informovaného súhlasu porušujú právo žien na dôstojné zaobchádzanie a právo na rešpekt k ich osobnému a rodinnému životu.

Na základe rozsudkov kritizovala Poradňa pre občianske a ľudské práva vládu za zlyhanie v prešetrení všetkých prípadov údajnej nútenej sterilizácie a taktiež za to, že sa neospravedlnila a neponúkla odškodnenie všetkým obetiam.

Mučenie a iné podoby zlého zaobchádzania

Slovensko bolo kritizované za to, že vyhostilo ľudí do krajín, kde im hrozilo mučenie a zlé zaobchádzanie.

*Európsky súd pre ľudské práva v máji rozhodol, že Slovensko porušilo práva Mustafu Labsiho ignorovaním predbežného opatrenia vydaného Európskym súdom. Slovensko v roku 2010 vyhostilo Mustafu Labsiho naspäť do Alžírsku, kde mu hrozilo zlé zaobchádzanie a tiež neexistovali záruky, že by sa mohol v prípade potreby dožadovať účinnej nápravy.

*V júni Európsky súd pre ľudské práva vydal predbežné opatrenia proti vydaniu Aslana Achmetoviča Jandijeva do Ruskej federácie, kde bol obvinený z členstva v ozbrojenej skupine. Aslan Jandijev tvrdil, že bol pred útekou mučený ruskou políciou. V júni, počas rozhodovania o udelení azylu na Slovensku, Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhlásil, že požiadavka ruského prokurátora na vydanie Jandijeva je prípustná. Európsky súd zablokoval vydanie s odôvodnením, že by Jandijevovi hrozilo mučenie. V auguste Ústavný súd Slovenskej republiky prijal sťažnosť voči vydaniu Jandijeva a rozhodol, že sa vydanie nemôže uskutočniť, kým nebude rozhodnuté o udelení azylu.

Práva lesbí, gejov, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych ľudí

Vláda v októbri zriadila novú Radu pre práva lesbí, gejov, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych ľudí (LGBTI) v rámci Rady pre ľudské práva. Úlohou rady je monitorovať dodržiavanie medzinárodných ľudských práv slovenskými úradmi.